

venec» z dne 11. jan. uvodnik, v katerem se kritizira ustroj sedanje šole. Med drugim pravi tudi: Posebej pa moramo Slovenci odklanjati naše liberalno šolstvo, ker je v polnem nasprotju z našim narodnim značajem, miselnostjo in omiko. — Omenja tudi nedeljsko zborovanje »Krščanske šole«, se zavzema za upoštevanje gesla: krščanskim otrokom krščansko šolo, katoliškim otrokom katoliško šolo, slovenskim otrokom slovensko šolo. — Ob koncu poudarja: Ljudstvo mora po starših, po svoji lastni narodni cerkvi in po svojih narodnih zastopnikih imeti v šolstvu prvo in glavno besedo, birokracija mora biti v službi ljudstva.

— I. Učitelj-stoletnik, ki že pol stoletja živi od skromne pokojnine, je g. Ljubomir Džurić-Baba iz banatske vasi Crepaja, ki je brez dvoma najstarejši učitelj v naši državi. Poučeval je otroke v času, ko so bili učitelji še redki celo po mestih. Učitelj stoletnik je še krepak in še danes čita časopise. (»Politika« od 11. januarja.)

— I. Za krščansko vzgojo naše mladine. Pod tem naslovom priobčuje »Ponedeljski Slovenec« od 10. januarja poročilo o skupščini društva »Krščanska šola«. Iz tega poročila naj navedemo le nekaj zahtev, ki zadevajo šolo in učiteljstvo. Katoličani po vsej sličnosti zahtevamo, da bodi vzgoja katoliške mladine katoliška, in najmanj, kar se more zahtevati, je to,

Učiteljski pravnik

—Š. Vprašanje: H. V. iz K. Na prejšnjem službenem mestu sem se poročil z neučiteljico po že odobrenem proračunu. Prosil sem šolski odbor za kuhinjo. Dal mi je vlažno luknjo, ki je nekoč le res bila kuhinja. V zidu goba, strop razpokan, od poda le redki prepereli sledovi, od štedilnika je ostal le dimnik. Odbor mi jo je dal s priporočilom, naj jo sam uredim in opremim. V stanovanjski hiši sta bili še dve boljši kuhinji. Do teh pa nisem imel pravice. V tem mi je bilo ponudeno upraviteljsko mesto tu. Pod takimi okoliščinami sem sprejel. Premestitev po prošnji...

Zdaj pa bi rad vedel: ali lahko zahtevam povrnitev predpisanih selitvenih stroškov od onega šolskega odbora?

Odgovor: Ne!

Naša gospodarska organizacija

—g. Učiteljski dom v Ljubljani se najlepše zahvaljuje tov. Juliju Mayerju, šolskemu upravitelju v Dobu pri Domžalah, ki je poslal domu 25 din kot novoletni dar. Tovarishi, ali ne bi bilo lahko več Mayerjev med učiteljstvom? Blagajnik.

Učiteljska tiskarna

—t. Vse prijavljene zadruške prosimo, da redno nakazujejo obroke na deleže. Društveni blagajniki naj nakazujejo sproti vplačane zneske.

—t. Šole uživajo v okviru odobrenega proračuna brezpogojen kredit, naročilnice morajo biti pravilno podpisane.

—t. Smučarji, pozor! Nabavite takoj, saj je tudi teorija potrebna: Kump, Smučanje, din 30.—

—t. Izpišek iz tekočega računa dobe v januarju vse šole, ki imajo še ostanek dolga iz leta 1936. Prosimo, da takoj pregledate obračun in potrdite prejem na priloženi tiskovini.

Mladinska matica

—mm. Pod naslovom »Nove knjige« je prinesel »Naš glas« od 1. jan. 1938. kratko oceno o »Našem rodu«. Tu stoji: S pričetkom šolskega leta je začel izhajati IX. letnik »Našega roda«. Ta najbolj razširjeni slovenski mladinski list, ki izhaja v nakladi 20.000 izvodov (v resnici 23.000!), je tudi v novem letu ostal na svoji višini. Sodelujejo najboljši slovenski mladinski pisatelji in ilustratorji. Zlasti je zanimiva »Pesterna« od Fr. Bevka, prav izvirna, pa tudi zelo lepo ilustrirana je Ruska pravljica o medvedih. Veliko veselja so gotovo imeli mladi bralci z Ribičevim spisom »Kako je Miheč med letom živel«, ki je prav hudomušno opremljen s slikami. Najmlajšim je seveda v veliko zabavo Cicibanov rod. Tudi odraslega čitatelja morejo zanimati članki o mostiščarjih, o pridelovanju tobaka itd. Skratka: »Naš rod« je vzoren mladinski list, na katerega more biti »Mladinska matica«, ki ga izdaja, upravičeno ponosna. Z njo pa more biti deležno zaslužnega priznanja vse slovensko učiteljstvo, ki je s tem mladinskim listom dalo najlepši vzgled, kako povezati šolo in dom, kako premostiti prepad med učenci in učitelji.

—mm »Ciciban čita« je vzbudil povsod mnogo pozornosti in zanimanja. Mali abecedarji prejemajo s ponosom svojo prvo knjigo v življenju.

Najtopleje priporočamo vsem razrednikom in razrednicam elementarnih razredov, da ne opuste te ugodne prilike in nabavijo

da šolska vzgoja ne sme rušiti verskih in npravnih temeljev naše vere. — Prvi člen zakona v ljudskih šolah naj se glasi: »Naloga ljudske šole bodi, da poučuj in vzgajajo mladino v versko-npravnem duhu, da skrbijo za razvoj telesnih in duševnih sil in položijo temelj, da se razvijejo v krepke ljudi in zveste domoljubne državljane. — Učiteljstvo naj ob vsakem primeru dela v živo besedo in s svojim zgledom na versko-moralnem izobraževanju ljudstva svojega okraja. Učitelj bodi čne veroizpovedi, h kateri pripada večina učencev. — Verske oblasti naj bodo zastopane v šolskih odborih ali korporacijah. Tudi starši naj bodo zastopani v teh korporacijah. Ustanavljanje novih zasebnih šol s pravico javnosti naj država ne ovira, temveč pospešuje. — Dobra šola je za nas katoličane tista, ki sloni na temelju razodetih verskih resnic in moralnih naukov — krščanskim otrokom krščansko šolo — katoliškim otrokom katoliško šolo — slovenskim otrokom slovensko šolo! — Nadzornik g. Erjavec se je v svojem govoru zavzemal zlasti za demokratizacijo našega šolstva, to je, naj o usodi našega šolstva odločajo okrajni in krajevni šolski sveti, ki so izvoljeni od staršev. Govornik je razpravljal tudi o kvarnih vplivih, ki na odločujočih mestih kvarno učinkujejo na razvoj našega šolstva. — Slično poročilo prinaša tudi »Slovenski dom« od 10. januarja.

za svoje začetne črkostrelce to prijetno brošuro. Naklada je razmeroma nizka in bodo kasni naročniki gotovo morali čakati na drugo izdajo.

—mm. Kratko oceno o letošnjih rednih izdajah Mladinske matice prinaša »Vojni invalid« od 1. jan. 1938. Zaključuje jo s sledečim stavkom: Vse tri knjige so krasno darilo mladini in tudi odraslim.

—mm. Hočete imeti v prvem razredu lepe uspehe pri čitanju? Naročite knjižico »Ciciban čita«, ki je pravkar izšla v založbi Mladinske matice in stane pri naročilu vsaj 10 izvodov po din 1,50. — Naročila sprejema Mladinska matica, Ljubljana, Franciščanska ulica 6/I.

—mm. V božični številki »Prager Presse« je izšel krajši članek o slovenskih prevodih bolgarskih pisateljev, kjer ponovno omenja list zbirko bolgarske mladinske proze »Pirhi«, ki jo je izdala Mladinska matica in s tem napravila prvi korak k spoznavanju bolgarske književnosti pri Slovencih. Tej zbirki so sledile »Bolgarske novele« od istega prevajalca, ki so pa izšle v Mohorjevi družbi. Za leto je napovedana v Bevkovem prevodu povest »Pod igoto« od Ivana Vazova.

Šolski radio

—r. XVI. teden, Torek, 18. januarja: »Iz življenja slikarjev Šubicev«, g. Fran Škodlar. II.—III.

Petek, 21. januarja: Proslava ob 60-letnici rojstva Otona Zupančiča: I. drž. dekl. meščanska šola v Ljubljani. Spored: 1. Slavnostni govor; gđc. Marija Lapaine. 2. Deklamacije: a) Ciciban in čebela. b) Kroparji. c) Begunka pri zibel. d) Naše luči. e) Slovo in bolnik. f) Na Bledu. 3. Petje: a) Ciciban je zaspan; Šček. b) Zvonovi: M. Tomc. II.—III.

—r. V kmetijskem radiu bo v nedeljo, dne 16. januarja ob 17. uri predaval g. Franjo Kafol: »Važnost in razvojna možnost slovenskega sadjarstva«.

Stanovska organizacija JUU iz izvršnega odbora

—iz Pozdravne brzojavke in solidarnostne izjave izvršnemu odboru JUU, odnosno njegovemu predsedniku Ivanu Dimniku, so poslala naslednja učiteljska društva:

Sresko društvo Mileševo.
Sedem obmejnih sreskih društev zbranih v Mariboru.
Sresko društvo Mrkonjič grad.
Sresko društvo Skopje.
Učiteljstvo iz Like.

Iz društev Vabila

— JUU SRESKO DRUŠTVO MARIBOR DESNI BREG bo zborovalo dne 22. januarja 1938. z naslednjim dnevnim redom: 1. Situacijsko poročilo. 2. Dopisi. 3. Predavanje tov. Tavžlja Jožeta: Pouk petja v osnovni šoli. 4. Pristop k SSM.

Poročila

+ JUU SRESKA DRUŠTVA MARIBOR MESTO, MARIBOR LEVI BREG, MARIBOR DESNI BREG, SV. LENART, DRAVOGRAD, SLOV. BISTRICA IN PTUJ so zborovala 11. decembra v Mariboru. Udeležba 550 članov. Ker je bilo tu zbrano baš obmejno učiteljstvo, je ta skupščina v vsem svojem poteku in dnevnem redu imela obeležje izrazitega obmejnega tabora našega učiteljstva.

Skupno zborovanje je otvoril in vodil tov. Hočevar Ciril, predsednik mariborskega

sreskega društva. Ob otvoritvi je predvsem pozdravil letos novoizvoljenega predsednika sekcije JUU za dravsko banovino, tov. Metod Kumlja. Dalje prof. g. Šiliha, nato navzoče nadzornike: gg. Alta, Tomažiča, Bobiča, Močnika, Cepudra in Senico ter vse zborovalce.

Predsednik Kumlja je v obsežnem poročilu očrtal prizadevanje sekcije in celokupnega JUU za dvig šolstva in za pravno in eksistenčno osiguranje učitelja ter končno prikazal situacijsko sliko učiteljske organizacije. Naglašal je tesno povezanost med učiteljsko organizacijo in narodno prosveto, zato organizacijo pripravljeno do dela in žrtev, na drugi strani pa dolžnost in pravico do dobrohotne kritike glede vseh vprašanj prosvete, šolstva in učiteljstva. Predpogoj za uspešno delo učiteljstva je vrnitev dobrega razpoloženja, notranjega miru, občutka sigurnosti in neodvisnosti od laičnih vplivov. Polagal je zlasti važnost na dobroprosvetno personalno politiko in tako sklepal na izglede stalnega stika med legitimnimi predstavniki učiteljstva in prosvetnimi oblastmi. V organizaciji sami je priporočal gospodarsko osamosvojitve, podčrtal zahtevo avtonomije za organizacijo in pozival članstvo, da vztraja na disciplini, moralni višini na vsestranskem žrtvovanju za korist šole, stanu, naroda in države.

Izvršnemu odboru JUU v Beogradu je bila odposlana pozdravna brzojavka z izjavo odobravanja in solidarnosti z njegovim delom. Soglasno je bila nato sprejeta po tov. Vaudi Mirku prečitana resolucija, s katero učiteljstvo zahteva:

1. Jugoslovensko učiteljsko združenje je izključno prosvetna in stanovska organizacija, zato nad vsemi dnevnimi političnimi vprašanji. Zaradi tega odklanja vsak strankarsko politični vpliv na šolska, stanovska in organizacijska vprašanja. Zahtevamo za organizacijo popolno avtonomijo.

2. Da se prizna organizaciji, ki je in hoče biti vedno pozitivni graditelj, pravica svobodnega razpravljanja v vseh vprašanjih, ki zadevajo šolo in stan ter se tako razpravljanje ne smatra za zlohotno kritiko uredb in zakonov.

3. Da učiteljstvo lahko vrši svoje naloge, je potrebna stalnost na mestu in v službi, avtomatsko napredovanje, vsa pravna zaščita, materialno zboljšanje, zagotavljanje in neodvisnost brez razlike na spol in zakonsko stanje, znižanje števila otrok v razredu, kakor jih predpisuje zakon o nar. šolah, otvoritev potrebnih novih razredov, zasedba vseh praznih učiteljskih mest, nastavitve brezposelnih abiturientov in uzakonitev zvanja šolskih upraviteljev.

4. Ugotavljamo kot učitelji v treh obmejnih političnih srezih Maribor levi breg, Maribor desni breg in Dravograd naslednje:

Šolske dece je 24.389, s 499 oddelki (razredil) ter s 460 učnimi močmi, manjka 39 učnih moči, torej pride na eno učno osebo 53 učencev, uspešno delo pa je možno le pri številu 45.

V omenjenih srezih primanjkuje 18 novih šolskih zgradb, 47 prezidav šolskih poslopij pa je nujno potrebnih.

Stanje obmejnega šolstva kliče po nujni ureditvi, po opremlitvi, po oskrbi obmejne šolske dece s šolskimi in življenjskimi potrebščinami ter po socialni in nacionalni zaščiti obmejnega življa!

Nato je tov. Vauda Mirko kot obmejno-šolski referent sekcije JUU zborovalcem predložil odtujevanje slovenske zemlje potom prehajanja naših posestev v nemške roke! Predložil je zborovalcem v tej zadevi posebno obmejno spomenico, ki naj bi jo poleg učiteljske organizacije osvojile tudi vse politične organizacije, vsa narodno-obrambna društva in vsi vplivni činitelji, ter posredovali, da pride pred najvišji odločilni (zakonodajni) forum, radi vsesplošne važnosti in nujnosti te spomenice za ugotovitev in resnično osvojitve naše meje z njenim ozemljem. Spomenico so zborovalci toplo sprejeli.

Nato je sledilo obširno, temeljito in zanimivo predavanje prof. g. Šiliha Gustava »Mladinoslovne osnove za reorganizacijo šolstva«, silno aktualna tema, ki nad učno snovjo in nad dosedanjimi druge činitelje stavi otroka samega kot smerodajca in preosnovca sedanje šole.

Upok. šol. nadzornik Ivan Tomažič je v imenu CMD pozdravil zborujoče učiteljstvo, kratko očrtal njeno delo za obmejne šole in učence, popisal vrednost darov za letošnje obmejne božičnice in pozival učiteljstvo k podpiranju CMD.

Tov. Kopriva Alfonz je poročal o ciljih in dosedanjih lepih uspehih »Roditeljskega lista« in vabil k še izdatnejšemu sodelovanju učiteljstva za osiguranje tega glasila. Tov. Vranec Ernest je opozoril na pred kratkim ustanovljeno zadruško slov. učiteljstva, namreč: »Pedagoški tisk« in podčrtal važnost in namen te zadruge.

Hočevar Ciril, preds. Kristan Zmago, taj.

+ JUU SRESKO DRUŠTVO KRŠKO. Zborovanje kostanjeviške delovne edince se je vršilo v Kostanjevici dne 18. dec. 1937.

Navzočih 21 članov. V imenu društvene uprave vodi zborovanje tov. Herbst Pavel.

Preden pride na dnevni red, se na soglasno mnenje prisotnih predvsem obrazloži namen Učitelj. pokreta ter končno pomen nameravanega raziskavanja šolskih okolišev: a) za šolo samo in učiteljstvo ter b) za narod. Med drugim se prečitajo odlomki iz »Popotnika« št. 1 in 2 »Moje poizkusno šolsko delo in njega rezultati« od tov. Jurančiča.

Soglasno se izvolijo 3 člani odseka za proučevanje krškega sreza, ki bodo z ozirom na načrt proučavanja tudi edinični referenti v vseh štirih smereh načrta.

Tovarišicam in tovarišem se dajejo v proučevanje sledeča začasna navodila, ki jih bodo referenti pozneje po potrebi preuredili in dopolnili.

1. Lastninske prilike: Štev. posestev — velikost — lastniki — najemniki — prosperita — propada — vzroki — zadolžitve — živina — zemlja — kulture.

2. Socialna struktura vasi: Dohodki — izdatki — prehrana — obutev — obleka — stanovanjske prilike.

3. Kulturno stanje: Pismenost — splošna in gospodarska naobrazba — kulturno udejstvovanje — društva — organizacije — prireditve — udeležba — vzroki pasivnosti.

4. Mladina: Fiziološki razvoj — zak. in nezak. — uporaba — nagib.

Tov. podpredsednik pojasnjuje iz »Narodne prosvete« in »Učit. tovariša« amandmaje fin. zakona za leto 1938/1939, ter položi sekcije dunavske banovine.

Samostojni predlogi: Članstvo želi pravočasnega vabljenja na zborovanja — izdajo položnic, ki jih članstvo potrebuje za nakazilo članarine in izdajo zemljevida za krški srez.

Zborovanje se zaključilo ob 12. uri. Tovariši podpredsednik želi vsem vesel božič in veselo novo leto.

Herbst P., podpreds. Medved Br., zapis.

+ JUU SRESKO DRUŠTVO LJUBLJANA OKOLICA ZAH. DEL je zborovalo dne 18. decembra v Ljubljani. Navzočih je bilo 73, odsotnih pa 29 članov.

Predsednik Vrhovec je otvoril zborovanje in obširno poročal o zboru predsednikov v Celju. Nato je predaval tov. Taučar Ljudevit o družini s socioloških, gospodarskih in vzgojnih vidikov v minulosti in v sedanjosti. Po predavanju je bila daljša razprava. Šola in dom naj delata roko v roki, roditeljski sestanki naj pomagajo premostiti prepad med njima.

Člani so nato odobrvali in soglasno sprejeli resolucijo, ki so jo sprejela dne 4. dec. v Celju štiri sreska društva. Resolucija je objavljena v »Učit. tov.« z dne 9. dec. 1937.

Poverjenik SSM je vabil člane k pristopu.

S. Vrhovec, preds. Lenarčič Ana, tajnica.

Novosti na knjižnem trgu

—k. Dragiša Mihajlovič: »Na rastanku sa školom«, Kragujevac, 1937. Cena 30 din. V knjižici »Društveno prosvetna pitanja«, 8. zvezek, je izdal, tudi slovenskemu učiteljstvu dobro znani tov. Dragiša Mihajlovič ob svoji upokojitvi knjigo z značilnim naslovom »Na rastanku sa školom«, v kateri daje učiteljstvu mnogo praktičnih navodil, kako raziskovati socialne in zdravstvene razmere otrok in njihov vpliv na otrokov razvoj in na njegovo duševnost. Poleg tega opisuje tudi svoje poglede na učiteljsko združenje in na učiteljevo delo med narodom. V knjižici se zrcali delo pisca, ki se je poglobil v narodovo dušo in narodove potrebe, zrcali se v njej 35-letno vsestransko delo marljivega učitelja, delavca na kulturnem, gospodarskem, socialnem in pa tudi stanovsko-političnem polju. — Knjiga je razdeljena na pet poglavij, in to: I. Rad i zamor. II. Šolska nastava. III. Dete i društvo. IV. Učitelj za sebe. V. Učitelj građanin. — Knjiga je zelo obsejna in zanimiva ter priporočljiva za vse učitelje.

—k. Snov za proslavo »Sv. Save« in »J. J. Strossmayerja« prinaša drugi zvezek »Biblioteke jugoslovenske škole«, ki izhaja v Zagrebu in stane posamezna številka 10 din. Naroča se na naslov: Zagreb, Derencinova ulica, Dom banov. Crvenog Krsta.

—k. Cankarjeva družba je izdala za leto 1938. štiri knjige, in to: Koleadar Cankarjeve družbe 1938 s precej bogato vsebino; nadalje C. Petelin: Francija in francosko ljudstvo. V knjižici se obravnava zgodovinski in politični pregled, šolstvo, civilizacija in kultura, razmerje do drugega sveta i. dr. Delo spopolnjuje 12 slik in risb. Mimica Konič: Sinovi predmestja. Namesto uvoda nosi knjiga pesem, ki se začneja tako: Videla sem trpljenje njih, ki jim ne sveti nobena zvezda. Anton Tonc: Zenin iz Amerike obsega pet kratkih črtic, in to: Zenin iz Amerike. — Sluga Matej in njegov pes. — Tckmea. — Dogodek v hotelu »Gratis«. — Posredovalnica za službe. — Letna naročnina 20 din.

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5—

FR. P. ZAJEC
Izprašan optik
Ljubljana, Stari trg 9

priporoča: naočnike, ščipalnice, barometre, toplopre. risalno orodje, mikroskope, fotoaparate itd. Velika zaloga raznih ur, zlatnine in srebrnine. Ceniki brezplačno.